



EEN BIJZONDER PROJECT VOOR HET ONTWIKKELEN VAN DUURZAAMHEIDS-COMPETENTIES BIJ MBO-STUDENTEN

Innovatieproject 'Duurzaam ondernemen met alumni als verbindende schakels'

'Toen ik stageliep kwam ik erachter dat ik niet voorbereid was op duurzaam denken, het draaien van een goede omzet was mijn drive. Ik moest bij Decathlon mijn mindset helemaal bijstellen want daar experimenteerden ze met het verhuren/terugkopen van tweedehands sportspullen. Ik begreep het niet, er moest toch snel veel geld verdiend worden met nieuwe spullen? Ik miste de aansluiting op de praktijk en moest nu opeens vanuit een achterstand echt anders leren denken en handelen, een gemiste kans' aldus een student van de mbo-opleiding Retailmanager. Het is de vraag of het mbo-onderwijs volledig voorbereid is op de cruciale rol die zij speelt bij het opleiden van studenten voor het oplossen van duurzaamheidsvraagstukken die zij in hun toekomstige carrières tegen zullen komen. Duurzaamheid is nog niet opgenomen in de basiskwalificatiestructuur van opleidingen, studenten kunnen enkel persoonlijk kiezen voor het SBB-keuzedeel 'duurzaamheid in het beroep'. **TRUDY NIJHOF**

INHOUD EN DOELEN INNOVATIEPROJECT

Het innovatieproject 'Duurzaam ondernemen met alumni als verbindende schakels', overbrugt de kloof tussen de behoeften van het bedrijfsleven enerzijds en het aanbod van het onderwijs anderzijds.

Dit unieke project is een samenwerking tussen innovatieve bedrij-

ven die duurzaamheid bevorderen, alumni (oud studenten) en mbo-opleidingen. Alumni zijn de verbindende schakels tussen hun bedrijf en het onderwijs, zij begeleiden mbo studenten in het klaslokaal bij oplossen van duurzaamheidsvraagstukken van hun bedrijf.

Bedrijven zijn voortdurend op zoek naar goed opgeleide werknemers die

klaar zijn voor de toekomst. Via deze onderwijsinnovatie kunnen mbo-studenten de nodige duurzaamheidscompetenties ontwikkelen om aan deze vraag te voldoen.

STAKEHOLDERS OVER DEZE ONDERWIJSINNOVATIE

Dit project is dit jaar, in nauwe samenwerking met 2 bedrijven,

succesvol als pilot uitgevoerd bij ROC van Twente binnen de Kampus in Rijssen bij de opleiding retailmanager en vervolgens uitgebreid geëvalueerd met alle stakeholders. Uit evaluaties blijkt dat studenten via deze unieke innovatie veel kennis verkrijgen over duurzaamheid en waardevolle duurzaamheidscompetenties ontwikkelen. Docenten spreken vol enthousiasme over deze nieuwe vorm van onderwijs en bedrijven zijn op hun beurt zeer positief over de creatieve

de waardevolle en creatieve oplossingen die de studenten presenteerden naar aanleiding van ons duurzaamheidsvraagstuk over afvalverwerking. Wij zijn zeer enthousiast en gaan zeker een aantal duurzaamheidsoplossingen in ons horecabedrijf toepassen.'

HET DENKEN IN DUURZAAMHEID IN PERSPECTIEVEN

Vanuit het mondiale perspectief naar het Nederlandse duurzaamheid denken zijn veel stappen gezet. Sinds 2015 is het denken in duurzaamheid daadwerkelijk van start gegaan met de ontwikkeling van de SDG's ofwel Sustainable Development Goals of Duurzame Ontwikkelingsdoelen. Het zijn deze 17 doelen die in 2015 door de Verenigde Naties zijn aangenomen als onderdeel van de Agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling.

De SDG's vormen een wereldwijde oproep tot actie om de planeet te beschermen, armoede te beëindigen en ervoor te zorgen dat alle mensen vrede en welvaart ervaren.

In 2022 definieerde de Europese

Unie 12 duurzaamheidscompetenties om deze doelen te behalen. Deze zijn: waardering voor duurzaamheid, ondersteuning door eerlijkheid, bevordering van de natuur, systeemdenken, kritisch denken, probleemraming, toekomstige geletterdheid, aanpassingsvermogen, verkennend denken, duurzaam handelen via politiek, via gezamenlijke actie en via individuele initiatieven. Vanaf 2024 worden bedrijven in de EU verplicht om te rapporteren over hun duurzaamheidstappen.

DUURZAAMHEID IN NEDERLAND

In Nederland is het doel om al in 2030 50% minder primaire grondstoffen te gebruiken. Om dit te kunnen bereiken moet Nederland de lineaire economie omzetten naar een circulaire economie. Veel Nederlandse bedrijven 'worstelen in de praktijk' met het vormgeven van de duurzaamheidseisen die de overheid stelt. Sommige bedrijven zijn voorzichtig begonnen maar maken zich zorgen over de kosten »

DE KLOOF TUSSEN ONDERWIJS EN BEDRIJFSLEVEN WORDT OVERBRUGD

duurzaamheidsoplossingen die mbo studenten bieden. Manager Chantal Bolscher van brasserie de Biester in Holten 'We staan nog maar aan het begin van de omslag naar duurzaamheid en zijn zeer positief verrast door



De Duurzame Ontwikkelingsdoelen geformuleerd door de VN



en de impact op de omgeving of vragen zich af of klanten wel meegaan in hun duurzaamheidsstappen. Ondertussen stelt de wetgever steeds meer eisen, worden klanten steeds kritischer op het gebied

HET PROJECT WERD SUCCESVOL ALS PILOT UITGEVOERD BIJ TWEE BEDRIJVEN

van duurzaamheid en verwachten leveranciers en overheden steeds meer dat bedrijven maatschappelijk verantwoord produceren. Welke stappen kunnen bedrijven zetten en hoe kunnen zij beginnen?

DUURZAAMHEID BIJ ROC-OPLEIDINGEN

Terwijl de Verenigde Naties, de Europese unie en Nederlandse bedrijven schreeuwen om werknemers met de juiste duurzaamheid skills, is duurzaamheid nog geen thema in de basiskwalificatiestructuren van de mbo-opleidingen. Studenten ontwikkelen tijdens de opleiding

nauwelijks duurzaamheid skills. In het mbo-onderwijs zelf verschijnt het thema duurzaamheid sinds kort heel geleidelijk op de agenda's van de bestuurders.

Uit onderzoek is gebleken dat systeemdenken een erg belangrijke voorwaarde is om aan de slag te gaan met duurzaamheid. ROC van Twente, bedrijven en overheid zijn overtuigd dat samenwerken in duurzaamheid hét thema van de toekomst is. Speerpunten daarbij zijn de ontwikkeling van specifieke duurzaamheidscompetenties ofwel duurzaamheid skills. MBO studenten dienen tijdig te worden getraind in het systeemdenken en het ontwikkelen van deze skills. Zij spelen een belangrijke rol in de regionale en lokale ontwikkelingen en dragen bij aan de economische groei en duurzame ontwikkeling van hun regio.

DE PRAKTIJK VAN HET PROJECT 'DUURZAAM ONDERNEMEN MET ALUMNI ALS VERBINDENDE SCHAKELS'

Dit innovatieve project is een ultiem voorbeeld van systeemdenken. Bij dit project dragen alumni als ultieme verbindende schakels een realistisch duurzaamheidsvraagstuk van hun

regionale bedrijf over naar de mbo-opleiding en begeleiden en coachen zij de mbo studenten. Mbo studenten buigen zich in projectteams over deze vraagstukken en bieden duurzame, creatieve oplossingen aan de bedrijven. Ze ontwikkelen hierbij waardevolle duurzaamheidscompetenties voor hun toekomst als werknemer in bedrijven zoals o.a. waardering voor duurzaamheid, verkennend denken en kritische denkvaardigheden. Bijkomend voordeel is een upgrade van de kwaliteit van het onderwijs vanwege de directe verbinding met de bedrijven.

DE WAARDE VAN ALUMNI BINNEN HET MBO-ONDERWIJS

Doordat alumni zelf mbo-onderwijs hebben gevolgd en de opleiding en het type studenten bij uitstek kennen, zijn zij de aangewezen personen om de mbo- studenten te trainen in duurzaamheid en de benodigde duurzaamheid skills. Door ervaring in het bedrijfsleven en het mbo-onderwijs (h)erkennen zij de bedrijfstaal en de taal van de mbo student. Zij zijn de optimale verbinders tussen onderwijs en bedrijfsleven. Bijkomend voordeel is dat de bedrijven waar de alumni werken, voordeel halen uit de



samenwerking. De ROC-studenten werken kosteloos aan vraagstukken en het bedrijf heeft direct toegang tot de talentvolle studenten van de mbo-opleiding. Er is dus een win-win-win voor studenten, de opleiding, de alumni en bedrijven.

CONCLUSIE EN EINDPRODUCT

Het project 'duurzaam ondernemen met alumni als verbindende schakels' is dit jaar succesvol als pilot uitgevoerd bij 2 bedrijven binnen de regio van ROC van Twente.

HET PROJECT LEIDDE TOT EEN UNIEK INNOVATIEF DUURZAAMHEIDS-PROGRAMMA

Studenten verkrijgen tijdens de opleiding al kennis over duurzaamheid en worden voorbereid op werken in duurzame organisaties. Alumni zijn hierbij de ultieme verbindende schakels in het systeemdenken en het ontwikkelen van duurzaamheid skills bij studenten. Een innovatief en uniek

programma, wat leidt tot betrokken studenten met realistische duurzaamheid skills voor de toekomst. Een waardevolle innovatie voor het mbo-beroepsonderwijs én de bedrijven die gedurende het project professioneel ondersteund worden bij hun duurzaamheidsstappen.

Het project blijkt in de praktijk écht te werken. Alumni zijn de ultieme verbindende schakels die een waardevolle impact kunnen hebben op het eindresultaat.

Naar aanleiding van dit project is een uniek innovatief duurzaamheidsprogramma met een uitgewerkte duurzaamheidsmodule genaamd 'Duurzaam, natuurlijk!' ontworpen. Dit eindproduct kan worden ingezet als structureel duurzaamheids-onderwijsprogramma bij mbo-opleidingen. Dit programma beslaat een periode van 10 tot 20 weken en is bruikbaar in alle colleges (lees beroepsopleidingen) van de ROC's, ook als crossovers tussen de verschillende colleges. Een voorbeeld kan zijn een cross-over tussen technische opleidingen en zorgopleidingen, waarbij bijvoorbeeld technische hulpmiddelen duurzaam worden ingezet zodat de vitaliteit van zorgmedewerkers behouden blijft. ■

In september 2025 zijn zowel het programma als de module gereed voor uitgifte en beschikbaar voor de mbo-scholen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Trudy Nijhof, projectleider 'Duurzaam ondernemen met alumni als verbindende schakels', tnijhof@rocvantwente.nl.

Bronvermeldingen

- > [Ministerie van OCW-Rapportage-Mbo-Alumni-Monitor-2020-Augustus-2020-2-9-2020.pdf](#)
- > Juchtmans, Goedroen; Knipprath, Heidi *Leren over duurzame ontwikkeling op school via systeemdenken. Het aanbod van Djapo rond systeemdenken voorgesteld en geëvalueerd 2016-01 open-access*
- > [Kennispunt MBO Leven Lang Ontwikkelen](#)
- > KB Nationale bibliotheek *Profiel vaktijdschrift Samen werken aan de duurzaamheidsagenda beroepsonderwijs* (profielactueel.nl)

DE AUTEUR IS PROJECTLEIDER 'DUURZAAM ONDERNEMEN MET ALUMNI ALS VERBINDENDE SCHAKELS'. (VOOR MEER INFORMATIE MAIL: TNIJHOF@ROCVANTWENTE.NL)